

Analiza registra privatizovanih preduzeća u Srbiji putem aukcija

Predmet analize bio je registar privatizovanih preduzeća u Srbiji putem aukcija, koji čine ukupno 2142 privatizacije. 30,1% privatizovanih preduzeća spada u sektor industrije, 13,3% trgovine, 12,2% poljoprivrede, šumarstva i ribolova. Najmanji broj – 44, spada u sektor energetike, rudarstva i vodoprivrede.

Delatnost preduzeća

	Broj	%
Industrija	644	30,1
Trgovina	284	13,3
Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	262	12,2
Građevinarstvo	250	11,7
Usluge	227	10,6
Naučna delatnost i obrazovanje	132	6,2
Ugostiteljstvo i turizam	127	5,9
Saobraćaj	91	4,2
Mediji	81	3,8
Energetika, rudarstvo i vodoprivreda	44	2,1
Ukupno	2.142	100,0

Pravni status preduzeća prikazan je u tabeli ispod. Najveći broj – 59,4% preduzeća su društvena preduzeća.

Pravni status

	Broj	%
Društveno preduzeće	1.273	59,4
Akcionarsko društvo	506	23,6
Društvo sa ograničenom odgovornošću	166	7,7
Ustanova	99	4,6
Javno preduzeće	49	2,3
Deoninarsko društvo	37	1,7
Nepoznat pravni status	6	0,3
Društveno poljoprivredno preduzeće	4	0,2
Mešovito preduzeće	2	0,1
Ukupno	2.142	100,0

U 1486 slučajeva inicijativu za privatizaciju preduzeća pokrenulo je ministarstvo.

Inicijativu pokrenuo

	Broj	%
Ministarstvo	1.486	69,4
Preduzeće	649	30,3
Kupac	7	0,3
Ukupno	2.142	100,0

Ukupna površina objekata privatizovanih preduzeća iznosi do 14516000 m². Prosečna vrednost je približno 23095 m². Za 53,3% preduzeća je postojao podatak o površini pripadajućih objekata. Najveći broj (269) preduzeća je imao površinu objekata od 501 do 2000 m².

Ukupna površina objekata (m²)

	Broj	%
0-500	235	11,0
501-2000	269	12,6
2001-5000	258	12,0
5001-10000	174	8,1
10001-20000	127	5,9
20001-50000	75	3,5
>50000	3	0,1
Ukupno	1.141	53,3
Bez podataka	1.001	46,7

Površina građevinskog zemljišta je zabeležena za 1010 preduzeća. 12% preduzeća poseduje između 10001 i 30000 m² građevinskog zemljišta. Prosečna površina iznosi približno 59088m².

Površina građevinskog zemljišta (m²)

	Broj	%
0-1000	130	6,1
1001-5000	197	9,2
5001-10000	129	6,0
10001-30000	256	12,0
30001-100000	213	9,9
100001-300000	67	3,1
300001-1000000	13	0,6
>1000000	5	0,2
Ukupno	1.010	47,2
Bez podataka	1.132	52,8

Prosečna procenjena vrednost kapirala pri javnom pozivu iznosi 90800673 din. Prosečan rocenat kapirama je 68,26%.

Broj učesnika se kretao od 1 do 25. Prosečan broj učesnika je 2,67.

Struktura učesnika

	Minimum	Maksimum	AS
Broj učesnika	1	25	2,67
Pravnih lica	0	7	0,57
Fizičkih lica	0	22	2,10

Vrsta kupca

	Broj	%
Fizicko lice	1.662	77,6
Pravno lice	480	22,4
Ukupno	2.142	100,0

Početna cena se kretala od 0 do 487.454.000 din, dok se krajnja cena kretala od 169 do 2.300.000.000 din.

Cena, vrednost, investicija

	Minimum	Maksimum	AS
Početna cena	0	487.454.000	19.767.485,06
Cena	169	2.300.000.000	49.534.666,44
Knjig. vrednost	0	877.739.079	44.983.405,79
Min. investicija	0	568.999.988	9.699.116,01

Ugovor o privatizaciji je raskinut u 28,94% slučajeva.

Odnos cene i početne cene, i kao i minimalne investicije i cene prikazan je u tabeli ispod. Krajnja cena je od početne u proseku bila veća približno 7 puta.

Odnos cena i investicije

	Minimum	Maksimum	AS
Cena/Početna cena	0,23	969,23	7,0952
Min investicija/Cena	0,00	107,53	0,7311

Post hoc testom analize varijanse utvrđeno je da je broj učesnika na aukcijama preduzeća delatnosti ugostiteljstva i turizma bio statistički značajno veći od broja učesnika na aukcijama industrijskih preduzeća. Broj fizičkih lica koja su učestvovala na aukcijama industrijskih preduzeća bio je statistički značajno manji od broja fizičkih lica koja su učestvovala na aukcijama preduzeća koja spadaju u ugostiteljstvo i turizam, poljoprivredu, šumarstvo i ribolov, usluge i naučnu delatnost i obrazovanje.

Površine objekata i površine građevinskog zemljišta koje pripadaju preduzećima u odnosu na delatnost prikazane su u tabelama ispod.

Ukupna površina objekata

Delatnost	AS (m ²)
Mediji	812,09
Naucna delatnost i obrazovanje	1.312,41
Gradevinarstvo	2.200,61
Usluge	3.460,06
Saobracaj	3.556,20
Energetika, rudarstvo i vodoprivreda	3.565,04
Ugostiteljstvo i turizam	4.367,36
Trgovina	7.094,31
Industrija	46.980,08
Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	64.487,57

Površina gradj. zemljišta

Delatnost	AS (m ²)
Mediji	2.012,80
Naucna delatnost i obrazovanje	6.495,94
Usluge	19.343,12
Ugostiteljstvo i turizam	21.449,47
Trgovina	27.058,51
Gradevinarstvo	32.533,49
Saobracaj	35.447,76
Energetika, rudarstvo i vodoprivreda	35.723,44
Industrija	43.048,86
Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	191.622,46

Početna i krajnja cena u odnosu na delatnost preduzeća prikazane su u tabeli ispod.

Početna i krajnja cena u odnosu na delatnost preduzeća

Delatnost	Početna cena	Krajnja cena
Mediji	3.303.753,09	16.727.827,16
Naučna delatnost i obrazovanje	6.846.106,06	17.853.467,76
Gradevinarstvo	10.186.648,00	32.909.388,00
Usluge	13.083.929,52	30.862.499,29
Saobracaj	15.450.505,49	37.937.263,74
Industrija	20.023.327,64	41.311.944,40
Trgovina	27.039.623,24	62.425.268,45
Energetika, rudarstvo i vodoprivreda	28.980.250,00	150.835.022,73
Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	29.678.557,25	79.183.465,65
Ugostiteljstvo i turizam	36.399.716,54	94.407.409,45

Statističkim postupkom analize varijanse utvrđeno je da su akcionarska preduzeća imala statistički značajno veću početnu cenu od društvenih, javnih preduzeća i ustanova, dok su društva sa ograničenom odgovornošću imala statistički značajno veću početnu cenu od javnih preduzeća i ustanova.

Početna i krajnja cena u odnosu na pravni status preduzeća

Pravni status	Pocetna cena (din)	Krajnja cena (din)
Mešovito preduzece	647.000,00	16.073.500,00
Javno preduzece	1.610.653,06	12.096.081,63
Ustanova	4.736.020,20	13.496.828,28
Društveno preduzece	17.008.919,87	45.701.252,07
Nepoznat pravni status	24.034.333,33	30.604.833,33
Akcionarsko društvo	26.988.715,42	63.149.042,28
Deoninarsko društvo	30.009.864,86	86.913.648,65
Društvo sa ogranicenom odgovornošću	30.041.734,94	60.765.736,37
Društveno poljoprivredno preduzece	60.681.750,00	131.139.750,00

T testom nezavisnih uzoraka utvrđena je statistički značajna razlika u početnoj ceni i minimalnoj investiciji, a u odnosu na inicijatora privatizacije preduzeća. U slučajevima kada je samo preduzeće bilo inicijator privatizacije, početna cena i minimalna investicija bile su statistički značajno veće u odnosu na slučajeve kada je inicijator bilo ministarstvo.

Utvrđivanje razlika u odnosu na inicijatora privatizacije

	Incijativu pokrenuo	Broj	AS (din)	t	p
Pocetna cena	Ministarstvo	1.486	17.623.421,27	-2,984	0,003
	Preduzece	649	24.055.120,18		
Cena	Ministarstvo	1.486	49.631.431,58	0,406	0,685
	Preduzece	649	47.119.162,08		
Min. investicija	Ministarstvo	1.483	7.620.250,88	-3,801	0,001
	Preduzece	648	14.005.993,15		

Bivarijantno korelacionom analizom utvrđene su linearne povezanosti u tabeli ispod. Sve statistički značajne korelacije su pozitivne i očekivane.

Linearne povezanosti

		Ukupna površina objekata	Površina gradj. zemljista	Pocetna cena	Cena	Knjig. vrednost
Površina gradj. zemljista	r	-0,010				
	p	0,814				
Pocetna cena	r	0,028	,113(**)			
	p	0,341	0,000			
Cena	r	0,043	0,036	,653(**)		
	p	0,149	0,250	0,000		
Knjig. vrednost	r	0,049	,157(**)	,687(**)	,429(**)	
	p	0,100	0,000	0,000	0,000	
Min. investicija	r	,065(*)	0,054	,485(**)	,286(**)	,482(**)
	p	0,029	0,088	0,000	0,000	0,000

*. Korelacije je značajna na nivou 0.05

** . Korelacija je značajna na nivou 0.01

Utvrđena je više statistički značajnih linearnih korelacija između strukture učesnika, cene, knjigovodstvene vrednosti i minimalnih investicija. Zanimljive su negativne korelacije između broja fizičkih lica koje su učestvovala na aukciji i početne cene, knjigovodstvene vrednosti i minimalnih investicija, što govori da je veći broj fizičkih lica prisustvovao aukciji što su te vrednosti bile manje i obrnuto.

Linearne korelacije struktura učesnika

		Ukupna površina objekata	Površina gradj. zemljišta	Pocetna cena	Cena	Knjig. vrednost	Min. investicija	Broj ucesnika	Pravnih lica
Broj ucesnika	r	0,038	-0,028	,046(*)	,349(**)	-0,020	-0,029		
	p	0,194	0,370	0,035	0,000	0,364	0,180		
Pravnih lica	r	0,043	-0,020	,308(**)	,376(**)	,239(**)	,195(**)	,475(**)	
	p	0,148	0,527	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	
Fizickih lica	r	0,026	-0,024	-,073(**)	,240(**)	-,119(**)	-,111(**)	,935(**)	,131(**)
	p	0,380	0,451	0,001	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

*. Korelacije je značajna na nivou 0.05

**.. Korelacija je značajna na nivou 0.01

Pocetna cena, krajnja cena, minimalna investicija i knjigovodstvena vrednost preduzeća su bile statistički značajno manje kada je kupac bio fizičko lice, u odnosu na slučaj kada je kupac bio pravno lice. Broj učesnika je bio statistički značajno veći u slučajevima kada je kupac bio fizičko lice.

Utvrđivanje razlika u odnosu na vrstu kupca

	Vrsta kupca	Broj	AS	t	p
Pocetna cena	Fizicko lice	1.662	14.275.284,60	-8,101	0,000
	Pravno lice	480	38.784.229,17		
Cena	Fizicko lice	1.662	43.124.239,35	-3,679	0,001
	Pravno lice	480	71.730.770,25		
Min. investicija	Fizicko lice	1.658	6.274.484,79	-6,216	0,000
	Pravno lice	480	21.528.363,01		
Ukupna površina objekata	Fizicko lice	889	26.267,59	0,445	0,656
	Pravno lice	260	12.247,88		
Površina gradj. zemljišta	Fizicko lice	725	64.252,48	0,436	0,663
	Pravno lice	285	45.951,43		
Knjig. vrednost	Fizicko lice	1.662	34.244.720,77	-7,927	0,000
	Pravno lice	480	82.166.102,68		
Broj ucesnika	Fizicko lice	1.662	2,76	3,237	0,001
	Pravno lice	480	2,35		

Zanimljivo je da je ugovor o privatizaciji raskidan češće u slučajevima gde je početna cena bila manja, a krajnja cena veća. Što je broj učesnika aukcije bio veći, to je raskid ugovora bio verovatniji.

Razlike u odnosu na raskid ugovora

	Ugovor raskinut	Broj	AS	t	p
Početna cena	Da	620	16.960.020,97	-2,204	0,028
	Ne	1.522	20.911.130,09		
Cena	Da	620	63.019.236,56	2,487	0,013
	Ne	1.522	44.041.608,97		
Min. investicija	Da	620	9.764.324,53	0,064	0,949
	Ne	1.518	9.672.482,75		
Ukupna površina objekata	Da	328	6.531,00	-0,794	0,427
	Ne	821	29.712,75		
Površina gradj. zemljišta	Da	321	38.786,95	-0,734	0,463
	Ne	689	68.546,58		
Knjig. vrednost	Da	620	41.979.772,13	-1,027	0,304
	Ne	1.522	46.206.962,21		
Broj ucesnika	Da	620	2,84	2,096	0,036
	Ne	1.522	2,60		

Procenat raskinutih ugovora (43,2%) najveći je u medijima, dok je najmanji (20,8%) u trgovinskim preduzećima.

Delatnost preduzeća i raskid ugovora

Delatnost preduzeća	Ugovor raskinut	
	Da	Ne
Industrija	205	439
Gradevinarstvo	83	167
Ugostiteljstvo i turizam	27	100
Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	84	178
Energetika, rudarstvo i vodoprivreda	10	34
Saobraćaj	30	61
Usluge	56	171
Trgovina	59	225
Naucna delatnost i obrazovanje	31	101
Mediji	35	46
Ukupno	620	1.522

Ugovor o privatizaciji je statistički značajno više puta raskinut kada je kupac bio fizičko lice.

Vrsta kupca i raskid ugovora

Vrsta kupca	Ugovor raskinut	
	Da	Ne
Fizicko lice	533	1129
Pravno lice	87	393
Ukupno	620	1522

Krajnja cena podeljena je sa početnom i tako dobijen odnos dve cene, koji se kreće od 0,23 (23%) do 969 (96923%). Prosečno su preduzeća prodavana za oko 7 puta veći cenu od početne. Minimalna investicija je prosečno činila 73% krajnje cene preduzeća.

Odnos početne, krajnje cene i minimalne investicije

	Minimum	Maksimum	AS
Cena/Pocetna	0,23	969,23	7,0952
Min Investicija/Cena	0,00	107,53	0,7311

Analiza registra privatizovanih preduzeća u Srbiji putem tendera

U bazi je zabeležno 129 slučajeva privatizacije putem tendera. Najveći broj preduzeća (64,3%) pripadao je industriji.

Delatnost preduzeća

Delatnost	Broj	%
Industrija	83	64,3
Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	12	9,3
Gradevinarstvo	11	8,5
Saobraćaj	7	5,4
Usluge	5	3,9
Energetika, rudarstvo i vodoprivreda	3	2,3
Trgovina	3	2,3
Ugostiteljstvo i turizam	2	1,6
Naucna delatnost i obrazovanje	2	1,6
Mediji	1	0,8
Ukupno	129	100,0

Pravni status preduzeća prikazan je u tabeli ispod.

Pravni status preduzeća

	Broj	%
Društveno preduzeće	48	37,2
Akcionarsko društvo	64	49,6
Društvo sa ograničenom odgovornošću	14	10,9
Deonicarsko društvo	2	1,6
Holding preduzeće	1	0,8
Ukupno	129	100,0

Inicijativu za privatizaciju preduzeća je u 75,2% slučajeva pokrenulo ministarstvo, u 21,7% preduzeće, u 3,1% kupac.

Inicijativu pokrenuo

	Broj	%
Ministarstvo	97	75,2
Preduzeće	28	21,7
Kupac	4	3,1
Ukupno	129	100,0

Prosečna površina objekata koje pripadaju privatizovanom preduzeću iznosi približno 51284 m². Približno četvrtina objekata ima površinu od 20001 do 50000 m².

Ukupna površina objekata

	Minimum	Maksimum	AS
Ukupna površina objekata	0	423.855	51.284,17

Ukupna površina po kategorijama

	Broj	%
0-500	3	2,3
501-2000	4	3,1
2001-5000	3	2,3
5001-10000	7	5,4
10001-20000	21	16,3
20001-50000	32	24,8
Ukupno	70	54,3
Bez podataka	59	45,7

Prosečna površina građevinskog zemljišta koje pripada preduzeću je približno 718132 m². 20,2% preduzeća ima površinu građevinskog zemljišta u rasponu od 100001 do 300000 m².

Površina gradj. zemljišta

	Minimum	Maksimum	AS
Površina gradj. zemljišta	44	22.677.043	718.132,28

Površina građevinskog zemljišta kategorije

	Broj	%
0-1000	3	2,3
1001-5000	3	2,3
10001-30000	17	13,2
30001-100000	11	8,5
100001-300000	26	20,2
300001-1000000	23	17,8
>1000000	9	7,0
Ukupno	92	71,3
Bez podataka	37	28,7

Struktura učesnika i vrsta kupca prikazani su u tabelama dole.

Struktura učesnika

	Minimum	Maksimum	AS
Broj ucesnika	1	12	2,24
Fizičkih lica	0	5	0,47
Pravnih lica	0	8	1,77

Vrsta kupca

	Broj	%
Fizicko lice	24	18,6
Pravno lice	105	81,4
Ukupno	129	100,0

Raspon cene, knjigovodstvene vrednosti, minimalne investicije, socijalnog programa i odnos minimalne investicije i cene prikazani su u tabeli ispod.

Deskriptivna statistika novčanih vrednosti

	Minimum	Maksimum	AS
Cena_000_EURO	0	387.000	12.569,61
Knjig_vr_000_EURO	-23.081	276.719	10.295,67
Min_inv_000_EURO	33	98.085	9.763,69
Soc_program_000_EURO	0,00	66.180,00	5.465,3137
Min Invest / Cena	0	250	10,70

Ugovor je raskinut u 36,4% slučajeva.

Raskid ugovora

	Broj	%
Da	47	36,4
Ne	82	63,6
Ukupno	129	100,0

Postupkom t testa nezavisnih uzoraka utvrđeno je da postoji statistički značajna razlika u visini iznosa socijalnog programa, odnosno da je iznos veći u slučajevima kada je pokretač bilo ministarstvo.

Razlike u odnosu na pokretača inicijative

	Inicijativu pokrenuo	Broj	AS	t	p
Ukupna površina objekata	Ministarstvo	82	45.409,71	-1,287	0,214
	Preduzece	17	78.455,59		
Površina gradj. zemljišta	Ministarstvo	70	510.082,40	-0,856	0,403
	Preduzece	18	1.592.251,83		
Broj ucesnika	Ministarstvo	97	2,37	1,395	0,165
	Preduzece	28	1,82		
Fizičkih lica	Ministarstvo	97	0,51	0,386	0,700
	Preduzece	28	0,43		
Pravnih lica	Ministarstvo	97	1,87	1,494	0,138
	Preduzece	28	1,39		
Cena_000_EURO	Ministarstvo	97	11.656,60	-0,166	0,868
	Preduzece	28	13.310,36		
Knjig_vr_000_EURO	Ministarstvo	97	12.742,20	1,449	0,150
	Preduzece	28	2.185,57		
Min_inv_000_EURO	Ministarstvo	95	9.424,37	0,388	0,699
	Preduzece	22	8.194,18		
Soc_program_000_EURO	Ministarstvo	38	6.971,0000	3,236	0,003
	Preduzece	9	78,1111		

T testom nezavisnih uzoraka ustanovljena je statistički značajna razlika u iznosu socijalnog programa u odnosu na vrstu kupca, odnosno da je iznos bio veći kada je kupac bio pravno lice.

Razlike u odnosu na vrstu kupca

	Vrsta kupca	Broj	AS	t	p
Ukupna površina objekata	Fizicko lice	20	52.941,15	0,123	0,902
	Pravno lice	82	50.880,02		
Površina gradj. zemljišta	Fizicko lice	16	234.417,13	-0,754	0,453
	Pravno lice	76	819.967,05		
Broj ucesnika	Fizicko lice	24	2,13	-0,339	0,735
	Pravno lice	105	2,27		
Cena_000_EURO	Fizicko lice	24	3.674,88	-1,039	0,301
	Pravno lice	105	14.602,70		
Knjig_vr_000_EURO	Fizicko lice	24	4.794,17	-0,889	0,376
	Pravno lice	105	11.553,15		
Min_inv_000_EURO	Fizicko lice	22	5.386,00	-1,538	0,127
	Pravno lice	99	10.736,52		
Soc_program_000_EURO	Fizicko lice	7	314,5714	-3,175	0,003
	Pravno lice	44	6.284,7500		

T testom nezavisnih uzoraka utvrđena je razlika u iznosu socijalnog programa u odnosu na status ugovora.

Razlike u odnosu na status ugovora

	Ugovor raskinut	Broj	AS	t	p
Ukupna površina objekata	Da	41	60.835,41	1,184	0,239
	Ne	61	44.864,48		
Površina gradj. zemljišta	Da	38	1.285.706,95	1,375	0,177
	Ne	54	318.727,89		
Broj ucesnika	Da	47	2,40	0,664	0,509
	Ne	82	2,15		
Fizičkih lica	Da	47	0,64	1,571	0,119
	Ne	82	0,38		
Pravnih lica	Da	47	1,77	-0,009	0,993
	Ne	82	1,77		
Cena_000_EURO	Da	47	13.423,91	0,157	0,875
	Ne	82	12.079,95		
Knjig_vr_000_EURO	Da	47	10.099,06	-0,050	0,960
	Ne	82	10.408,35		
Min_inv_000_EURO	Da	44	7.350,20	-1,357	0,177
	Ne	77	11.142,83		
Soc_program_000_EURO	Da	16	110,9375	-3,443	0,002
	Ne	35	7.913,0286		